

VESZPRÉMMEGYEI ÚJSÁG

Politikai lap. — Megjelenik minden esütörtökön és vasárnap.

Előfizetési árak: Egész évre 16 kor. Fél évre 8 kor.
Negyed évre 4 kor.

Lehészek, tanítók, községi jegyzők 12 koronáért
kapják a lapot

Egyes szám ára 16 fillér

Feliról szerkesztő és laptulajdonos:

Ifj. Matkovich László.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:

Veszprém, Kossuth Lajos-utca 22.

Telefon: 174.

Csütörtökön, pénteken, vasárnap és hétfőn a lapok
az utcán is árusítottak.

Felhívás a békére.

Gróf Burián külügyminiszter Németország kezdeményezésére és azzal együtt újabb békejegyzéket intézett Wilson amerikai elnökhöz, amelyben a béketárgyalásoknak és a fegyverszünetnek azonnali megkezdését indítványozták. A béketárgyalások helyéül Washington és Hágát ajánlották.

Mi lesz?

Talán még soha olyan nehéz nem volt a helyzetünk, mint e világsok napokban. Legjobb szeretőnk letenni a tollat s átengedni tényleg a dolgok rohanó ártjának. De ez nem felel meg hivatásunknak, ami éppen abban áll, hogy a kül- és belpolitika egymásra torló eseményei között eligazítsuk, — a különböző, előtte járó sarkára hágó, azt tulicáló vagy megcáfoló, tárgyilagos és érdek szerint kommentált hírek utvesztőjéből a tájékozódás tisztá mezejére vesszük olvasóinkat. Megjelölve egyúttal az utat, amelyen haladni magunk is helyesnek, célravezetőnek találjuk.

Ámde hogyan cselekedjük ezt, amikor magunk sem látjuk még tisztán a csapást az utóbbi napok felkavart porfellegétől? Amit tehát közvetlen tapasztalatból megállapíthatunk, nem egyéb ennél a porfelhőnél; meg-

az — s ezt már csalhatatlan bizossággal állíthatjuk, — hogy ekkora pornak nem kellene szükségképpen az események nyomát követni, ha *porhintő* kezek teli marokkal nem szórják azt a magyar nép szemé közé.

Próbáljuk kitérőlni belőle, hogy világosabban láthassa a körvonalakat.

Mi történt? Gróf Burián külügyminiszter egy békejegyzéket intézett az összes hadviselő felekhez, amelyben a további öldöklést céltalannak mondotta, s mivel *fegyveres döntés* — szerrinte — *egy sem lehetséges*, a béketárgyalásokat megelőző eszmecsere szölitotta fel őket. Kijelentette, hogy Wilson amerikai elnök békefeltételei a központi hatalmak részéről is *messzemenő alkalmazásban részesülhetnek*, ha ezeknek az államoknak érdekeivel összeegyeztethető, amit az általa ajánlott bizalmas eszmecsereen lehetett volna megkísérelni a félreértések kiküszöbölésével. (Nyilván Wilson felvilágosítására gondolt Burián, hogy pl. Magyarország tót ajku vármegyéit nem lehet a népek önrendelkezési jogának elvénel a cseheknek adni; sem a bánsgót a szerbeknek, sem az oláhlakta Erdélyt a románoknak stb.) Burián jegyzékére sürgősen elküldte az amerikai elnök a válaszát, hogy *nem tárgyal, hanem harc a végletekig*. Utánna még a vérszopó francia miniszterelnök: Clemenceau küldte el válaszul lázító

kamarai beszédét, de sem ez, sem Wilson válasza nem riasztotta meg külügyminiszterünket. Kijelentette, hogy a béke magvát elhintette s alkalommal meg fogja azt öntözni, [hogy kicsirázzeék.

Közben történik, hogy Németországban a *császár akaratából* a békés hajlamu, de a béke ügyének képviselőre nem alkalmas kancellár elmegy és a kormányba a népek felelős férfiak kerülnek. *Szociáldemokraták* a császár mellé, akik épp ugy szeretik hazájukat, mint ő, csak lehetetlenné akarják tenni az ántánt ama kifogását, hogy Németországban nem a nép, hanem a katonai uralom viszi a vezérszerepet s hogy azért nem lehet Németországgal még csak szóba sem állani a békérol.

Következett azután az ántánt hadainak betörése Bolgárországba, ami a bolgárokat fegyverszünet, majd egy minden feltételt elfogadó békekérésre kényszerítette. Bulgária, noha igyekezett neki segítőcsapatot küldeni, kilepett a központi hatalmak szövetségéből, ami ha nem jelenti is ezek vereségét, feltétlenül megnehezítette a helyzetüket.

De más is történt. Ausztriában alkotmányválság van. Csehek, lengyelek és szlovákok az ántánt katonai sikereit arra használják föl, hogy a rozoga osztrák alkotmány korhadtt pilléreit is kirángassák és az egész állam-

Ünnepi beszéd.

Elmondotta szeptember 29.-én dr. Óvári Ferenc mellészobrának leleplezése alkalmával a Városi Színházban tartott szimpártoló egyleti diszközgyűlésen dr. Réthy Ede

(Folytatás és vége.)

Tisztelt ünnepi közönség!

Sokszor merengünk el a letűnt multnak egyes mozzanatain — de meddő a lélek tápláléka, ha csak a multak emlékeiből akarja önnerejét fokozni, anélkül, hogy ez emlékek segítő erejét a jövőre kiható produktív munka alapjává tenné, ugyanazért azt hiszem, hogy ezen kitérésre, illetve a mostani színház kreálásának fontosságára és keletkezésének történetére is szükség volt, mert itt is tapasztaljuk azon logikai igazságot, hogy ha a jelen a multnak eredménye, ha a jelen azon varázshidat eszményképezi, mely a multnak honából a jövő országába vezet, akkor a mult történetének ismeretében bírjuk a jelen megértéséhez szükséges kulcsot. Mert hiszen a történelm előbb a jelent és tünéit ismereti meg velünk és ekként nyitja meg a jövőbe és átalakulásába ható pillantásainkat. Egyik jelenség és folyamat szüli a másikat, ezek egymásra halmozódnak és törvényne válhatnak. Ami tegnap még cselekedni volt, az ma már tantétéllé vált. A multnak ismereté-

ben gyökerezik az erő. Ezen erőt nemcsak az egyes polgár, hanem az egész társadalom boldogságára kell értékesíteni, hasonlóan ama viszonyhoz, melyben az egyes tagok az egész testhez állanak.

Ha oly intézményeket teremünk, melyek az egész társadalom boldogságát szem előtt tartva, a gazdasági és társadalmi ellentéteket elsimítják, akkor megalkottuk a társadalmi életben tényleg megnyilatkozó eszményi erkölcsiséget, az igazi társadalmi rendet, mely boldogítani képes minden embert; ez intézménynek értékmérője az az általános jólét és boldogság, melyet az egész emberiségre árasztanak és folyománya a művészet szeretete. A haladás és felvilágosodottság minden téren, az egész állami célszerű berendezés, a közigazgatás gyors menete, egyszóval a szociális és politikai viszonyok virágzása oly államban lehetséges, ahol jóléti intézményeket létesítenek, ahol a gazdasági élet élénk kikitetése mellett eszményi gondolkodás mosolyog le mindenünnen, ahol a tudományt fejlesztik és a szép művészeteknek templomokat építenek. Így volt ez már a klasszikus ókorban Athénben és Alexandriában, Rhodusban és a cillíciai Tarsosban, a tudomány, a költészet és a művészet nemcsak a fejedelmek udvarában virágozott, a pontificalis Róma is maecenása volt a világi Múzsának, ami ter-

mészetes is, mert hiszen az egész vallásos berendezkedés gazdag tárháza az arra való nemes törekvéseknek, hogy a legfelsőbb lény fogalmával megszenteit idealizmus a legjobbat, a legszabot és legnemesebbel megteremtse. A kulturális és művészi összeköttetésnek leghatalmasabb tényezője a vallással szoros, elválaszthatatlan kapcsolatban egyesült morál, amely lelkünket az eszménységgel fűzi össze és megteremti az igazi művészetet, amely a nyers anyagba is éltető szellemet lehel. — Ugyanazért a bölcsészet és szép művészetek művelői mindig önként társultak — és a társulás szelleme alkotott, gyarapított és közvetítette a tudást, fokozta az idealizmus tündöklő lényét, mely a legmagasabb érzelmeit gerjeszti a szép, jó és nemes iránt.

Mélyen tisztelt ünnepi közönség!

Hét lustrum pergett le azóta, hogy egy fiatal ügyvéd főiskolai tanulmányaitak befejezésével a fővárosból hazajött diákok akadémia-terelővel és nemes ambícióval eltele. A pályán sikerrel működött és az emberbaráti szerető ösvényeit ténykedett lankedatlan buzgalommal. Lelkének kincseit mások élvezték, szívének hevénél a szűkölködők melegedhettek. Kedélye, lelki világa gazdag mint a pompás szintű szívárvány, amelynek minden

alakulás fölborításával a saját államunknak rakjanak fundamentumot — *Wilson békepontjai alapján*. Vágyaik átcsapnak hozzánk, akikről a tótok-lakta magyar vármegyéket akarják ősi jogon elrabolni és kiterjed a magyar szent korona tartományaira, amelyekből délszláv államot akarnak alkotni a horvátokkal, bosnyákokkal stb. (Tisza István, aki a király megbízásából járt Bosnyákországban, erről többet tudna beszélni. Így, az ő hallgatása folytán csak a kiszivárgott hírekből, meg a csehek ellene intézett rajzrati kirohásaiából tudjuk, hogy Tisza a magyar ételeket védelmezte odalent.)

Hogy a dolgok ilyenén alakulása, különösen a *belső ellenségek* szilaj elszántsága szükségessé teszi a nemzeti erőket egyesítést, ezt természetesen találjuk. Magunk között is meghasonolva kevésbé birunk megküzdeni az ellenséges áramlatokkal, mint ha megértjük egymást és összetartunk. Nagy jóakarattal kísérjük tehát Wekerle miniszterelnöknek azt a hazafias törekvést, hogy e valóban komoly időkben minden pártoskodás kiküszöbölése mellett a magyarok legjobbait igyekszik egyesíteni a nemzet védelmére. Vajjon lesz-e sikere fáradozásának s egy sorba tudja-e állítani Andrássy Gyulát és Apponyi Albertet Tisza Istvánnal? — azt még nem tudjuk. Azt azonban tudjuk, hogy Tisza Istvánt, aki már régóta hangoztatta az erőket egyesítésének szükségességét, sikerült első szóra megnyernie e tervének.

De nem ez az a porfelleg, ami a tisztán látásunkat megzavarja. Ha bogyottabb is a helyzet, mint például csak a tavasszal is volt, azért ez a kérdés nem birna nagyobb jelentőséggel, mint egy magyar kormányválság. Ami zavarólag hat, az a szédületes ugrás, amelyet a külpolitikai viszonyok hatása alatt most egy politikai párt a nemzettel elkövetetni akar.

Amikor Bulgária lerakta a fegy-

vert, Budapesten gróf Károlyi Mihály azt a kijelentést tette, hogy *most* érkezett el az ő cselekvésének órája. Mit értett ez alatt? — ez az, amit tudni feltétlen joga van a nemzetnek. Azt, hogy békét akar a magyarnak? Ez szép törekvés, de vajjon kell-e ahhoz Károlyi Mihály? Ez megcsinálja Burián külügyminiszter a németekkel s amikor e sorok íródnak, talán már meg is történt az újabb „kedvező alkalom“ megragadása.

De meg Károlyi Mihály most már nemcsak békét akar, hanem az *azonnali* teljes politikai és gazdasági különválást Ausztriától. Hát ez is hazafias álláspont lehet, ha valakinek ez a meggyőződése. De miért kell ehhez az *ellenség* segítsége, miért a bolgár események adják meg hozzá az alkalmat? *Miért kell ezt ugyanabból az ötlemből követelni, amely a cseheknek is szarvat adott az ellenünk való öklelésre?* Hiszen e kérdés megéri önmagától, Ausztria széthull, ha újunkat se mozdítjuk.

És még egyet. Gróf Károlyi Mihály számtalanszor kijelentette, hogy a békét csak Wilson békepontjának teljes megvalósításával lehet megkötni. A békepontok „teljes megvalósítása“ azt jelenti, hogy Magyarország területéből kihásvit magának a cseh, a rác, az oláh egy darabot, így képzeli Wilson a népek demokratikus egyenjogúsítását. Kérdjük: vajjon hogyan tudja ezt gróf Károlyi Mihály összeegyeztetni a perszonális uniónak és egyéb magyart boldogító eszméinek a jelszavával?

Amíg ezekre nem kapunk feletet, addig a magyar nép nem láthat tisztán. Addig minden program csak porhintés a szemébe, amely leplezni akarja azt, hogy tulajdonképpen csak kicsinyes hatalmi törekvés vezeti a gróf urat, hogy csak a kormány rudjához akar jutni, s van olyan lelkiösmeretlen, hogy e célja elérésére elfogadja az *ellenség* segítségét is.

csak nyéhány sort idézek: „A számadás szerint — így mondja többek között az előző megnyitó — a színház felépítése, a kaszinó elhelyezése, a korona szálló majdnem teljes átalakítása, a kerítések és tervezések, a telek vételére, vagyis az egész művelés 560.000 korona-ba került, — fedezetlenül áll 140.000 korona, ami borús aggodalommal tölti el a választmányi tagok lelkét. Ezt az aggodalmat eloszlatni — mondja dr. Óvári Ferenc — az én kötelességem. — Kötelességérzetem azt parancsolja, hogy 100.000-korona fedezéséről magam gondoskodjam. Miért is — ez ünnepeves pillanatban — tisztelettel felkértem egyesületünket, méltóztatásuk az összeget tőlém addig is, míg anyagi helyzetünk kedvezőbb alakulása más irányú gondoskodást lehetővé nem tesz, kámpatmentes köszönetképp elfogadni.“

Ezen kijelentéshez nem kell kommentár! — Így létesülhetett ezen a művésznak szentelt remek és minden ízében művészi hajlék, melyet mindnyájan szerettünk, — szereltük azért is, mert rajongva szereltük hazánkat. És igaz, — mint Burke mondja — hogy a szülők iránti szeretet mellett a hazaszeretet a leghathatósabb természeti és erkölcsi ösztön, amely az emberi szívből lakozik, — oly ösztön, mely még az esztelen teremtményekre is kiterjed. Az oktaian állat fiait dédelgeti,

Ezért mondta a bolgár áttöréskor, hogy most érkezett el az ő órája.

—chl.—

Politikai hírek.

Eroket egyesítése.

Lesz-e belőle valami? — igen nagy kérdés. Százféle verzió kering róla, de hitelesnek egyik sem mondható. Állítólag gróf Andrássy Gyula kijelentette Wekerlénék, hogy támogatja ugyan, de *nem vesz részt* a kormányban, mert a háború alatt nem akar miniszter lenni. Más hírek szerint pedig zivoren csinálna koncentrációt *meg a munkapárttal is*, de — Tisza nélkül. Ezt a nem nagy önzetlenségre valló álláspontot ismét megcáfolta egy újabb hír: Andrássy hajlandó a koncentrációra, de *Károlyi Mihályékkal és Tisza és a munkapárt teljes kizárásával*.

Gróf Apponyi Albertől is azt híresztelik, hogy inkább ilyen *ellenzéki* (persze 67-es) pártokból alakult koncentrációnak a híve, s hogy a *pártja is* arra kapacitálja, hogy ne vegyen részt a kormányban. Ez a párt ugyanis amikor a nemzet nagy kérdéseiről van szó, nem lát egyebet, mint hogy a 48-as jelszóval a Károlyi párt esetleg elkaparintja előle a kerületeket s ezért inkább hajlandó *Károlyiékkel szövetkezve* a perszonális uniót (Ausztriától való elszakadást) követelni, mint Wekerlénékkel tarsalni. De ebbe a szövetkezésbe, habár a perszonális uniónak elvileg híve, meg Apponyi nem mehet bele, mert őt meg a *hármasszövetséghez* való hűsége választja el Károlyiék németellenes politikájától. — A kis Bizonyi-csoport, amely tavasszal vált ki az Apponyi pártból, féltékenységből szintén a Károlyi párttal kacérkodik.

Gróf Károlyi Mihály és pártja pedig tobzódik abban, hogy elérkezett az ő idejük. Nyíltan követelik a *békét és a perszonális uniót és az új kormányalakulást* ennek alapján akarják megteremteni — persze a saját tagjaikból. E célból már felhívó nyilatkozatot is tettek közzé. Tiszával és a munkapártal *semmi szín alatt* nem hajlandók ideiglenesen sem fegyverbarátságra lépni; *Andrássyval esetleg igen*, de csak Tisza befolyásának teljes kizárásával. Hogy mennyire elszaladt velük a talicska, mutatja, hogy már *hóvedelmi bizottmányt is* akartak szervezni a 48-as idők mintájára, mintha most is szabadságharcot kellene vívniuk az osztrákkal. De aztán elővettek a jobbik eszközket és mégsem csinálták meg.

egyed ragyogó és csillogó fényugara csak lelkesítőleg hat. Ősi városunk és vármegyénk adminisztrációjában mindenütt és mindenkor találkozunk nevével. Balatonkultusz, városrendezés, tűzrendészet, ovodák, iskolák, vízvezetékek, világítás, jótékony egyesületek, díszpanzér, iparvállalatok stb. az ő nevéhez fűződik. — És ezen, minden porcikájában művészi ihletet lehelő építmény — mely állandó hajlékot emeli a művésznak és díszes otthonot biztosított a tudomány és társadalom génuszának — tíz évvel ezelőtt — ő teremtetete meg.

„Introite, nam et hic Dii sunt.“

„Lépjetek be, mert valóban itt istenek laknak!“ A színház, — így mondja dr. Óvári tíz évvel ezelőtt tartott előző megnyitójában — „A színház komoly, nemes hivatásával valóban a felnőttek főiskolájának a helyét foglalja el az emberiség kulturáltéményeinek a sorában.“ Hogy nemcsak a vándor Tháliának, de a többi művésznak is ily kedves hajlék jutott, abban, dr. Óvári Ferencnek óroszlánrésze van. Az ő vas akaratereje és áldozatkészsége nélkül bizony ma is ezen épület nélkül szűkölködnénk. Miként a mythologiai Antaeus, vajhányszor a földet érinti, ujult erővel tör előre; ő is e földből meríti erejét.

Engedjék meg, hogy dr. Óvári Ferencnek előbb említetem előző megnyitójából

ezek mellett tartózkodási helyét kedveli, ragaszkodik a helyhez, melyen napvilágot látott, ahol lakott, az istálló, melyben ápolta, a rét, melyen legelt, a vadont, melyben bolyongott. Tudjuk, hogy a szülőföld, a város, a ház és udvara, a fatü, a nádas hajlék és kertje — a kör, amelyben együtt élünk, annyi kellemetést nyújt, ami a költészet harmonizált messze tulszárnyalja. „Coelum, non animus mutant, qui trans mare currunt“ — mondja Horatius — Más az ég, de félünk ugyan, ha az oceanon is túl haladunk.“ Ezen ösztön, mely minden teremtményt honával összeköt, soha sem tom-pul el bennünk és még kevésbé enyészik el emlékezetünkben. — Szereljük és díszes tündérkástélyt azért is, mert jellegzetes rajta és benne a nemzeti karakter és meggyőződésünk nekünk is, amit I. I. Rousseau mond, hogy „a nemzeti irány örögbili valamely népek szellemét, jellegét, izlését és erkölcsit.“ — A hazai architektúra ezen remekművét, — mely most *mindnyájunké* — dr. Óvári Ferenc munkálkodásának köszönhetjük.

Hálával és elismeréssel tartozunk neki, akinek tündöklő példája, fényes és üdvös működése hálaadó érzelmeit és tiszteletet kell bennünk. Ezen érzések között predominal az igazság. Mindannak absztrakt gondolata, ami az ember szellemében és törekvé-

Károlyiék politikai szekerének tologatójával ismét felkínálkozott Vázsonyi Vilmos is, aki pedig haragban volt eddig Károlyival. A minap egy nyilatkozatában ő is a perszonál unió mellett tüzelt s hogy nagyobb sulya legyen a szavának, felfedte egy titkát is. Azt, hogy miniszter korában egy miniszterteradson azt javasolta, hogy közeledjünk az antánthoz és kössünk béket-vet: (Palán ezért megbocsát neki Károlyi Mihály. — A szerk.)

Az új alakulás elnevezése is gondot ad. Némelyek koncentrációnak, mások — tekintettel időlegességére — blokknak szeretnék elkeresztelni. Nagy gond a születendő gyermek nevét előre megállapítani! De még nagyobb a gyermeket világra hozni. Nem is megy könnyen. Wekerle, Tisza, Andrassy, Apponyi Bécsben is voltak már, hogy a király előtt megjelenjenek, de audenciájuk elhalasztott. S amikor hazajöttek kistit, hogy csak külpolitikai kérdésekben tanácskoztak a külügyminiszterrel, aki informálta őket a helyzetről s hogy a koncentrációnál egyetlennel szem esett köztitlik. Tehát koppant a szenzációéhes politikai kupacok álla.

Egy bizonyos csak: hogy Tisza őszintén támogatja Wekerlét kísérletében, ő nem kerti, nem spekulál, nem haboz, amikor a nemzet egységének védelméről van szó.

Lapzártakor vesszük a hírt, hogy egyelőre nem lesz egyesülés, csak a miniszterelnök fogja informálni a partvezéreket a külpolitikáról időről-időre.

— Csehek és egyéb szlávok. Bizony csehitől állunk ezekkel, amit az osztrák kormányok ügyfogyottságának köszönhetünk. Kigyót melongettek a keblükön, amely most mérges fogával beléjük harap. Az osztrák képviselőház ősszedte okt. 1-én, amikor is báró Hussarek miniszterelnök hosszabb nyilatkozatot tett. Engesztelékeny szellemében beszélt a békéről, a népek örendelkezési jogáról, a nemzetiségek autonómiájáról, Lengyelország függetlenségéről, Bosznia Hercegovinának és Horvátországnak egyesítéséről, de mind nem használt. A csehek folytonos, otromba közbeszólásokkal zavarták s különösen akkor lármáztak nagyon, amikor a Németországhoz való szövetségünkről, meg gróf Tisza látván boszniai utjáról beszélt. Másnap aztán megindult a vita a miniszterelnök beszéde fölött s ekkor Stanek cseh képviselő oly kijelentéseket tett, ami minden fogalmat meghalad. Immár leleplezettől kimondta, hogy a csehek jószántukból egyetlennel csöpp vért sem áldoztak a központi-hatalmakért, ellenben a cseh-tóth légiók (t. i. a mi sere-

günkből átszökött árulók. — A szerk.) az emberiség eszményeért harcoltak s az ő érdemük, hogy a németek „nem rabolták ki“ Franciaországot. A magyarok és németek — folytatta tovább — csak képmutatók, amikor a békéről beszélnek, végcéljuk a nemzetiségek leigázása. Élesen támadta az új magyar választójogi törvény szentesítését, mert a törvény is a nem magyar ajkúak-ellen-horvátot. De ez volt Magyarország juttatása. A cseh-tóth állam programjában benne van a magyarországi tóth földök visszavétele is. Boszniának Magyarországhoz való csatolását ellenzi. Végül kijelentette, hogy a béke egyetlen módja Wilson amerikai elnök feltételeinek elfogadása. (Gróf Károlyi Mihály is szóról-szóra ezeket mondja. — A szerk.) Stanek beszéde majdnem verekedést idézett elő a felháborodott német képviselőkkel, de a tetlegességet is a csehek kezdték, mert egy tászkát vágtak az egyik német képviselő fejébe. Koroscs szlovén képviselő pedig Tisza Istvánt támadta a boszniai utjáról s azért, mert állítólag gorombán bánt a szlávokkal, akikkel tárgyalt odalenn. Állítólag rácsapott Tisza öklével arra az emlékiratra, amit a délszláv állam fellátása érdekében neki ányújtottak a szlávok és azt mondotta volna: „Még lehet, hogy el kell pusztulnunk, mielőtt azonban elpusztulnánk, elég hatalmunk lesz ahhoz, hogy szétmorzsoljunk benneteket!“ A miniszterelnök tiltakozott a csehek kirohanásai ellen és kijelentette, hogy: „A magyar állam és magyar nemzet is sokkal magasabban állnak, semhogy ilyen sértetésekkkel megbánthatnák őket“, — de ez mind csak szó, szó, szó. — A délszláv klub, lengyel klub és cseh szövetség pedig egy levelet írtak Bosznia és Hercegovina népeikhez, amelyben megdicsérik ezeket azért, hogy Tisza Istvánt szemben a „nemzeti szabadság“ (!) képviselőihez méltóan viselkedtek. — És nem gondolod ezek után kedves olvasó, hogy ennyi összefogott ellen-séggel szemben végre a magyarnak is csakugyan kellene egyesíteni az erejét?

Egyes szám ára a csütörtöki és vasárnapi lapból 16 fillér.

Lelkészek, tanítók, k. jegyzők évi 12 koronáért kapják a lapot.

Hirek.

— Személyi hírek, Dr. Szász Károly v. b. t. tanácsos, képviselőházi elnök, az enyingi kerület illusztris képviselője meghittotta magát s ennek következtében ágyba kellett feküdni. Hogy léte iránt számosan érdeklődtek tisztelői és jóbarátai közül; akik őszinte szívből kívánják a kegyelmes ur mielőbbi teljes felgyógyulását. — Dr. Bibó Károly, vármegyénk alispánja pénteken délután hivatalos ügyekben Budapestre utazott. Ma este érkezik vissza székhelyére.

— Báró Hazai Samu gyásza. Sulyos csapás érte báró Hazai Samu vezérezredest, volt magyar honvédelmi minisztert. Fia, báró Hazai Béla repülőőrhadnagy, aki e véres háboruban kiváló bátorsággal és páratlan önfeláldozással teljesítette kötelességét, az albán harctéren hősi halált halt. A mélyen sujtott szülők iránt őszinte nagy részvét nyilvánult meg. Dr. Konjáthy László, Veszprém város polgármestere távirati részvételt küldött Hazainak, a város diszpolgárának és jeáró párfogójának.

— Köz. biz. ülés. A vármegyei közig. bizottság e hó 10-én d. e. tartja rendes havi ülését a főispánhelyettes alispán elnöklése alatt.

— Halálozás. Sulyos csapás érte dr. Csoknyay János Pápa városi főügyészt és családját. Forrón szeretett kis leányuk, Margitka 11 éves korában spanyol nátha következtében meghalt. Temetésén, amely óriási részvét mellett ment végbe, az egész város intelligenciája jelen volt.

Özv. báró Láng Lajosné, néhai báró Láng Lajos v. b. t. t., volt miniszter, egytanár, pápai képviselő és veszprémmegyei törvénhat. biz. tag neje, néhai Horváth Boldizsár, egykori igazságügyminiszter leánya meghalt 58 éves korában Berzeten, Gömör-megyében.

— Tiszti értekezlet. Amint előre jeleztük, dr. Bibó Károly alispán okt. 2-án tiszti értekezletet tartott a járások főszolgabíráival és a városok polgármestereivel a szarvasmarha és soványserlés, ugyancsak a tengeri és burgonyarekvirálások tárgyában. Az alispán meghallgatta tisztviselőinek javaslatait s azoknak figyelembevételével fogja további intézkedéseit megtenni.

— Spanyol nátha. A ragályos nyavalya megállítására céljából szerdán ülést tartott Veszprémben a városi közegészségügyi bizottság dr. Ovári Ferenc orsz. képviselő elnöklése alatt. Itt dr. Vadnay Szilárd megyei és dr. Rosenberg Jenő v. főorvosok, kir. tanácsosok egyhangú véleménye alapján javasolták az alispánnak az összes iskolák bezárását, amit az el is rendelt. Ezenkívül a rendőrkapitány és a v. főorvos hirdetményt bocsátott ki, amelynek szövege a következő:

Hirdetmény. Köztudomásu, hogy a spanyol betegség, azaz spanyol nátha ország-szerite uralkodik s mint köztudomásu, az utóbbi napokban városunkban is nagyobb mértékben lépett fel. Ezen betegség járványszerű terjedésének megállítására minden lehető meg kell tennünk, hogy azonban ez lehetséges legyen, ehhez a közönség segítségére is szükségünk van, ami egyrészt is egyéni kötelesség. Ezért a közönség lájkoztatására és milieztartás végett a következőket közöljük: A spanyol betegség náthával, étvágytalansággal, rekedtséggel, köhögéssel és kisebbfokú rosszulletben jelentkezik, sulyosabb esetekben derek- és tagfájdalmak és 39—40 fokos láz kinezik a beteget, melyek sulyos komplikációk esetén üdögyulladást vagy mellhártyagyulladásba mennek át; aki

Veszprémmegyei Ujság.

Lapunkra 1918. október 1-től kezdve új előfizetést nyitunk.

Előfizetési ár:

egész évre	16 K
fél évre	8 "
negyed évre	4 "

sében tökéletes! — mert csak így bírálhatjuk meg áldásos ténykedését. Axon férfiú, ki a fejlődés, a humanizmus, az altruizmus elvei fejlődésében lelkesedésével, eszméivel a fejlődés menetét intenzívabbá, gyorsabbá tette kinek lelke ama édes öntudat töltheti el, hogy hazája, meggyéje, szülővárosa, az egész társadalom, egyszóval embertársai körül érdemeiket szerzett és továbbra is hasznos munkása lesz a közjónak; kit a hű dicsvágy maga kinem elégit, ki a múlt napnak eredményeit a valódi dicsőségtől megkülönböztetni képes; ki az igazságot istápolja, ki a közjót a nép hangulatának változókonyságától függetlenül előmozdítani törekszik ezen melegszívű és az emberi küzdelmeke; eszményi magaslatról harcoló férfiú szolgálatainak és fáradozásainak jutalmát önmagában bírja ugyan — nevének és alakjának megörökítése azonban — az egyedüli díj, a mit ellenértékül nyerhet — az időre és az utókor hálijára van bízva, ezen megvesztethetetlen bíróra, aki mindenkinek igazságot szolgáltat.

Mélyen tisztelt ünneplő közönség!

Ha a magyar ember az érzések legnemesebbikének, a hálának, vagy a hazaszeretnek áldozik, mindannyiszor örömtünnet is ül. A hálás utókor minden időben ezt

szent kötelességének ismerle és akként teljesítette, hogy áldásos intézmények alapítását is mindig ünnepléssel örökítette meg az epigonok számára. A mai napon leleplezendő szobor időtlen időköz követendő példaképen hirdetni fogja az utódoknak a mi szerelve tisztelt elnökünknek nagy polgárerényeit; lelkesedését, buzgalmát, önzetlenségét és áldozatkészségét.

Semper honos nomenque eius, laudésque manebunt. Az ő tisztelete, neve és dicsérete mindig meg fog maradni. Aere perennius, regalique situ pyramidum altius — tartósabb az ércnél és magasabb mint a piramisok királyi fensége a mi ragaszkodásunk, a jövőnkbe vetett szilárd reményünk és egymáshoz való nagy és meleg szeretetünk!

Ez a haza legyen nagy, hatalmas és boldog! Adjá az Eg. hogy itt és szerzte az országban a hazafias érzés meleg verőfőnyének befolyása alatt fakadjanak ezután is az emberi kedély legnemesebb virágai: a kölcsönös bizalom, a tisztelt és szerelt! Az ünneplőnek pedig Madáchnak az ember tragédiájából az Úr szavait idézem:

„Korod erős — Szived emelkedett: Végtelen a tér, mely munkára hív, S ha jól ügyelsz, egy szózat zeng feléd Szüntelenül, mely visszaint s' emel, Csak azt kövesd. —“

ilyen jelenségeket észlel, azonnal feküdjék le és hívasson orvost — hogy orvos található, illetve kapható legyen, kívánatos őket leginkább a reggeli rendelőrákba felkeresni —; az azonnali ágybafekvés a betegség enyhe lefolyását teszi valószínűvé. A beteget, ha csak lehetséges, el kell különíteni; a beteg látogatásától tartózkodni kell. A gyógykezelő orvos által ajánlandó óvórendszabályokat be kell tartani. Különös gondot kell fordítani a lakás, udvarok, árnyékszék, ruházatunk, testünk és ételek tisztaságára, valamint a lakás tartós és gyakori szellőztetésére is. A hámozatlan és romlásnak indult gyümölcs evésétől tartózkodni kell. Evés előtt a kezét meg kell mosni. A tömeges összejövetelektől lehetőleg tartózkodni kell. A színházat és mozi, továbbá kávéházakat és vendéglőket, kávé- és pálinkaméréseket, vasuti- és egyéb váróhelyiségeket kerülni kell. Vasutakon csakis elkerülhetetlen szükség esetén utazzunk, mivel a zsúfoltság miatt, a szomszédaink lehellete és nyálkaszippokái, valamint érintkezés útján is megkaphatjuk. Kézfogás és csókolódzás — úgy arcon mint kézen — kerülendő. Köpködés veszélyes. Köhögés és tüszőztetés alkalmával tartuuk zsebkenőnket szájunk és orrunk elé. Óvakodjunk a meghűléstől, kerüljük a mulatozást, valamint az éjjelezést. A beteg fehérműtől forró lugban kell kifőzni. Tartózkodni kell a hulladékoknak és a szemétnak az utcákon, tereken és piacokon való szertedobálásától és rongyoknak, portirtóknak az ablakon keresztül az utcára való kirázásától. Ha a közönség ezen figyelmeztetéseink és óvórendszabályunkhoz alkalmazkodik, úgy alapos a reményünk, hogy a spanyol betegség nagyobb mértéket nem fog ölteni. Egyébként aki ezen intézkedéseket megszegi, a fennálló törvények értelmében kihágási uton fog büntettetni. Veszprém, 1918 évi október hó 2-án. Dr. Török Gyula rendőrkapitány. Dr. Rosenberg Jenő városi t. főorvos, kir. tanácsos.

— Bőr Veszprém városának. A vármegye alispánja a rendelkezésére bocsátott mennyiségből legutóbb Veszprém város részére a polgármesterhez 322 darab talpnak való gépszíjat, 7 darab löbbört és 3 darab borjubört (cipőfelsőrésznek) utalványozott ki. — Itt említjük meg, hogy a Rosenberg Zsigaféle bőrök (nem a Zsigás, az épen megmenekült) helyi felhasználásába beleegyezett a miniszter oly kikötéssel, hogy a lefoglalt bőrkészlet közül a bélésnek alkalmasakat be kell szállítani a Bőrközpontnak, a többi a város felhasználhatja, legelső sorban a városi és köztisztviselők, ipari munkások és keresk. alkalmazottak szükségletének fedezésére. Tekintettel erre, meg hogy a tisztviselők már előzőleg is jutottak cipőrészekhez, remélhető, hogy az alispán által kiutalt bőrből a nem tisztviselő lakosság is részesülhet. Legalább is azok, akiknek a legnagyobb szükségük van cipőre.

Egy kisebb, használt vas-kályha megvételre kerestetik. Cím a kiadóhivatalban.

Képes újságok (több, de nem teljes ávfolyam) és makulatur papiros eladó. Cím a kiadóhivatalban.

Prima sárga

KÉN LAP (Einschlag)

kilója 35 korona

Színház.
Szerda okt. 2. és csütörtök okt. 3. Tul a nagy Krivánon operett ismételték meg zsufolt ház érdeklődése mellett.
Péntek, okt. 4. Sudermann Herman 3 felvonásos drámája, az Otthon került színpadra. Vécsey Ilona (az ezredes leánya) finoman kidolgozott alakítása, amely mögött nem marad Doktor (ezredes) művészi játéka sem, őszinte, igaz élvezetet nyújtottak. Falussy (kormánytanácsos), Károlyi. (hadnagy) Brádi (lelkész), Gulyásné (nagynéni), Sasvári Lóla és Marinka Vica (az ezredes leányai) átértelt alakításai alkották a főszereplők előadásához a méltó keretet.

VISZKETEG!

Rüh, sörör és mindenemű bőrbaj biztos gyógyszere a

BORÓKA-KENŐCS.

Nem piszkít és szagialan. Ára 3, 5 és 9 kor. Hozzávaló Boróka-szappan 5 kor. Készíti Gerő Sándor gyógyszerész, Nagykőrös.

Veszprémben, kapható:

Földes Lajos, Czermák Lipót, Incze Kálmán és Kocsuba Emil gyógyszerárában.

Riportert

keresünk,

aki ügyes, megbízható

és

a laphoz hű lenne.

Mellékfoglalkozáskép is üzhető.

Jelentkezni bármely nap d. u. 2 és 3 óra között szerkesztőségünkben, Kossuth Lajos-utca 22. sz. alatt lehet.

KÖLCSÖNÖKBT

bőrtisztviselőknak, nyugdíjásoknak hitelei, előjegyzésre életbiztosítással kezesség nélkül, továbbá földbirtokokra, házakra ötven évtől egész hatvanöt évi törlesztésre, második helyre tíz évi törlesztésre.

Vessek örökségeket, háztársaságokat, életbiztosítási kötvényeket, arztstneműeket.

farádi BALOGH CONSTANTIN

BUDAPEST, VI., Vörösmarty-utca 41. szám.

Telefon 170-91. (Válaszhangyag csatlakozó)

5, 10, 15 és 20 kilós postacsomagban utánvét mellett,

JÓZSEF M. GÁBOR és TÁRSA cégneél mász. és vegyip. keresk.

Budapest, V., Géza-utca 5. sz.

Telefon 83-01.

Viszketegséget, Sörört, Rüh

leggyorsabban elmulasztja a Dr. Fleisch-féle eredeti törvényesen védett

„Skaboform“-Kenőcs.

Nincs szaga, nem piszkít. Mindig eredeti peoséles Dr. Fleisch-félét kérjünk. Próba tégey 3— K; nagy tégey 5 K, családi tégey 12 K.

Veszprém és vidéke részére íróaktár:

Kocsuba Emil „Fekete sas“ gyógyszerlára Veszprémben.

Vátelelnél a Skaboform-védjegyre ügyeljünk.

BIRTOKOKAT

keresek megvételre, tekintet nélkül területelmükre. Közlendő a birtok művelési ága, terméérték, a birtok tehertételei, részletes leírása az épületeknek, fundus instruktus részletezése, vasuti állomás s a birtok ára.

Ajánlatokat kér:

farádi Balogh Constantin

banküzlet

Budapest, VI., Vörösmarty-utca 41.

Telefon 170-91

Iskolaszerek, rajzszerek, papírok, minden e szakba vágó cikkek a legolcsóbb áron kaphatók

PÓSA ENDRE
könyvkereskedésében

Veszprém, Rákóczy-tér 3. sz. (Szajt ház.) Telefon 93.

Minden iskolában használható tankönyvek raktáron vannak.

Tisztelettel tudatjuk, hogy a Siófoki Központi Tejcsarnokot megvettük.

Bárki másnál

előnyösebb feltételek mellett vásárolunk

tejet.

Ajánlatokat kér:

Havasi Vajváthlat

Siófoki Tejcsarnoknál Siófok, vagy Központja Kaposvár.